Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31780

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i, Tüberküloz hastal???na yönelik hem toplumsal hem de hastan?n içselle?tirdi?i Damgalama düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Beser ve arkada?lar? (2018) taraf?ndan Türkçeye uyarlama çal??mas? yap?larak Türk kültürüne özgü geçerlik ve güvenirlik özellikleri test edilmi?tir. Ölçek, hastal???n yol açt??? sosyal d??lanma, korku, suçluluk ve utanç gibi duygusal ve sosyal tepkileri çok boyutlu olarak de?erlendirmektedir.

Ölçek, iki temel alt boyuttan olu?maktad?r: Toplum Bak?? Aç?s? ve Hasta Bak?? Aç?s?. Bu yap?s?yla hem halk sa?l??? profesyonellerinin Tüberküloz hastalar?na yönelik toplumsal alg?lar? anlamas?na hem de hastalar?n tedavi sürecinde ya?ad?klar? içsel bask?y? belirlemesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Tüberküloz, Damgalama, Psikometri, Ölçek Uyarlamas?, Halk Sa?l???, Sosyal D??lanma, Hasta Bak?? Aç?s?.

Yazarlar

Beser, A., Bahar, B., K?ssal, A., Cal, A., Cavusoglu, F., Mert, H., Cap?k, C.

Amaç

Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i'nin temel amac?, Tüberküloz hastalar? ve genel toplum nezdinde hastal??a kar?? geli?tirilen olumsuz tutum ve inançlar?n yo?unlu?unu ve niteli?ini belirlemektir. Bu ölçüm, damgalanman?n tedaviye uyum üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerini anlamak ve bu etkileri azaltmaya yönelik halk sa?l??? müdahaleleri geli?tirmek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, özellikle hem hastalar?n kendilerini nas?l alg?lad???n? (içselle?tirilmi? Damgalama) hem de toplumun hastalara nas?l davrand???n? (alg?lanan toplumsal Damgalama) ayr? ayr? de?erlendirerek, damgalanma olgusunun kapsaml? bir profilini sunmay? hedefler.

Yap?

Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i, Damgalama kavram?n? iki ana faktör alt?nda inceleyen çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir:

Toplum Bak?? Aç?s?: Bu boyut, bireylerin Tüberküloz hastalar?na kar?? sergiledikleri kaç?nma,

ARABPSYCHOLOGY.COM

korku, ayr?mc?l?k ve olumsuz yarg?lama davran??lar?n? yans?tan maddeleri içerir. Toplumsal d??lama ve önyarg? düzeyini ölçer.

Hasta Bak?? Aç?s?: Bu boyut, Tüberküloz hastalar?n?n hastal??? nedeniyle hissettikleri utanç, suçluluk, yaln?zl?k, if?a korkusu ve di?er insanlar?n tepkilerinden duyduklar? rahats?zl?k gibi içselle?tirilmi? duygular? ve davran??lar? ölçer.

Geçerlik

Beser ve arkada?lar?n?n (2018) Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek üzere faktör analizleri kullan?lm??t?r. Çal??ma, ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak iki faktörlü modelin Türk popülasyonunda da yeterli düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? iki farkl? damgalama boyutunu (toplumsal ve içselle?tirilmi?) ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt etti?ini desteklemektedir.

Yap? geçerli?ine ek olarak, ölçe?in ölçüt ba??ml? geçerli?i ve bilinen gruplar geçerli?i gibi di?er geçerlik türlerinin de ilgili akademik çal??mada detayland?r?ld??? varsay?lmaktad?r, bu da ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini i?aret eder.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, Beser ve arkada?lar? (2018) taraf?ndan iç tutarl?l?k (internal consistency) yöntemiyle de?erlendirilmi?tir. Psikometri alan?nda yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s?, ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n yüksek düzeyde tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir.

Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle uyumlu çal??t???n? ve ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde istikrarl? olaca??n? göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in Türk popülasyonunda Tüberküloz Damgalama düzeylerini güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun faktör yap?s?, Beser ve arkada?lar? taraf?ndan yap?lan analizler sonucunda incelenmi?tir. Bu analizler, orijinal ölçe?in iki temel faktörlü yap?s?n? do?rulam??t?r: Toplum Bak?? Aç?s? ve Hasta Bak?? Aç?s?.

Faktör analizleri, her bir maddenin ilgili oldu?u alt boyuta yüksek yük de?erleri ile yüklendi?ini ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçe?in yap?sal netli?ini ve maddelerin teorik çerçeveye uygunlu?unu desteklemektedir. ?ki faktörlü yap?n?n korunmas?, ölçe?in kültürel uyarlama sürecinde önemli bir ba?ar? olarak kabul edilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Öz Bildirim)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (4 puanl?)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal dil (?ngilizce veya geli?tirildi?i dil)

Popülasyon Grubu: Tüberküloz Hastalar? ve Genel Toplum Bireyleri

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türk popülasyonunda Tüberküloz tedavisi gören hastalar ve sa?l?k hizmeti sa?lay?c?lar? veya genel toplum örneklemi üzerinde test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Dörtlü Likert ölçe?i kullan?larak yan?tlan?r: (0) kesinlikle kat?lm?yorum, (1) kat?lm?yorum, (2) kat?l?yorum, (3) kesinlikle kat?l?yorum.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir).

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Ayse Cal (aysecaloglu@hotmail.com)

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar Ayse Cal, belirtilen e-posta adresi üzerinden ileti?ime aç?kt?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? ile ilgili detayl? bilgi ve izinler için sorumlu yazar Ayse Cal ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücretine dair kesin bilgi mevcut de?ildir, ancak akademik kullan?m için genellikle yazar onay? gereklidir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: tuberkuloz-ile-ilgili-damgalama-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Beser, A., Bahar, B., K?ssal, A., Cal, A., Cavusoglu, F., Mert, H., Cap?k, C. (2018). Psychometric Properties of the Turkish Version of the Tuberculosis-Related Stigma Scale, Acta Paulista de Enfermagem, 1(4):374-81. https://doi.org/10.1590/1982-0194201800053

Makalenin yay?mland??? derginin ba?lant?s?: scielo.br

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tüberküloz ?le ?lgili Damgalama Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: (0) kesinlikle kat?lm?yorum, (1) kat?lm?yorum, (2) kat?l?yorum, (3) kesinlikle kat?l?yorum.

Toplum Bak?? Aç?s?

Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?ilerle ayn? ortamda ya?amay? tercih etmezler.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?ilerden uzak dururlar.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?ilerin i?renç olduklar?n? dü?ünürler.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?inin yak?n?nda olmaktan rahats?zl?k duyarlar.
Baz? insanlar çocuklar?n?n tüberküloz hastal??? olan ki?ilerin çocuklar?yla oynamas?n? istemezler.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?ilerle konu?mak istemezler.
Bir ki?inin tüberküloz hastal??? varsa baz? ki?iler hayat boyu o ki?iye farkl? davranabilirler.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan arkada?lar? ile birlikte bir ?eyler yemek veya içmek istemeyebilirler.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?ilere dokunmamaya çal???rlar.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan akrabalar?yla yemek veya içmek istemeyebilirler.
Baz? insanlar tüberküloz hastal??? olan ki?ilerden korkarlar.

Hasta Bak?? Aç?s?

Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? kendi bak?mlar? ile ilgili ailelerine yük olduklar?n? dü?ündükleri için suçluluk hissederler.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? tüberküloz mikrobunu yaymamak için di?er insanlara yakla?mazlar.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? kendilerini yaln?z hissederler.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? di?er insanlar?n onlar?n hastal???n? ö?rendikleri zaman gösterdikleri tepkiden rahats?z olurlar.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? hastal?klar? nedeniyle arkada?lar?n? kaybederler.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? AIDS olduklar? konusunda endi?elidirler.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? hastal?klar?n? aile d???ndaki ki?ilere söylemekten korkarlar.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? hastal?klar?n? kime söyleyeceklerini dikkatli bir ?ekilde seçerler.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? di?er insanlar?n kendilerini görebileceklerini dü?ünerek tüberküloz kliniklerine gitmekten korkarlar.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? ailelerine hastal?klar?n? söylemekten korkarlar.
Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? ayn? zamanda AIDS hastas? oldu?unu dü?ünürler diye ba?kalar?na hastal?klar?n? söylemekten korkarlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tüberküloz hastal??? olan insanlar?n baz?lar? sigara içme, alkol kullanma ve di?er sa?l?ks?z davran??lar? nedeniyle hasta olduklar?n? dü?ündükleri için suçluluk hissederler.

ARABPSYCHOLOGY.COM